

УТВЪРЖДАВАМ:
ДИРЕКТОР /ЦВЕТА КОСТОВА/

ПРОГРАМА ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ И ЗА ПРИОБЩАВАНЕ НА ДЕЦА И УЧЕНИЦИ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ (2016 – 2020)

I. УВОД

Настоящата програма цели да начертае целите и задачите на работа с деца и ученици от Начално училище „Иван Вазов“ – гр. Дългопол и урежда взаимоотношенията между институциите, във връзка с предоставянето на приобщаващо образование.

Програмата е изготвена в съответствие с действащите стратегически и оперативни национални документи на централните ведомства, в изпълнение на държавната политика за предоставяне на равни възможности на всички българските граждани и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи.

Училищната програма се базира на:

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование;
- Стратегия за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства;
- Рамкова програма за интегриране на ромите в българското общество (2010 – 2020 г.);
- Национална стратегия на Р. България за интегриране на ромите (2012 – 2020 г.);
- Закон за защита от дискриминация;
- Конвенция за борба срещу дискриминацията в областта на образованието;
- План за действие на община Дългопол за интегриране на българските граждани от ромски произход и други граждани в уязвимо социално положение, живеещи в сходна на ромите ситуация;
- Общински план за действие за интегриране на ромите и гражданите, живеещи в сходна на ромите ситуация в Община Дългопол.

Програмата включва редът и начините за оказване на обща и допълнителна подкрепа на всички деца и ученици, които имат необходимост от такива в Начално училище «Иван вазов», съобразно неговите лични интереси, потребности и нужди.

Има за цел да защити правата и интересите и да предостави равни възможности за приобщаване на учениците от уязвими групи, както и ефективното прилагане на училищни политики за подобряване качеството на живот на хората с увреждания, недопускане на дискриминация по признак „увреждане, пълноценно и активно участие

във всички области на училищния живот.

Начално училище „Иван Вазов“ е институция, която спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички организации да работят активно в областта на интегрирането на хората с увреждания и уязвими групи.

Документът има за цел да подпомогне дейността на учителите за предоставяне на равни възможности и приобщаване на учениците от уязвими групи.

Уязвими групи в Начално училище «Иван Вазов» са деца и ученици, диагностицирани със специални образователни потребности, хронични заболявания, двигателни увреждания, деца и ученици в риск, деца и ученици, застрашени или жертва на насилие, деца с изявени дарби, деца-сираци и полусираци, деца-бежнци, деца от различни етнически групи и др. с други идентифицирани нужди.

II. АНАЛИЗ НА УЧИЛИЩНАТА СРЕДА

Учениците в Начално училище „Иван Вазов“ са от различни националности, различни вероизповедания, различни традиции и културни норми, както и ученици със специални образователни потребности. Това налага изграждането на един нов комплекс от умения за общуване и познания за другите, за възможните точки на различие и начините за тяхното преодоляване, за толерантност към другите – и понякога към самите себе си. Срещата с хора с различни култури често е трудна, но с известни усилия тя би могла да бъде особено обогатяваща и ползотворна.

В училището се предприемат политики за:

- Интеркултурното образование;
- Умението за общуване с представители на различни култури;
- Съзнателно изграждане на толерантност;
- Обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение;
- Насърчаване на представители на малцинствените групи да се образуват
- Създаване на условия за достъпна качествена грижа за учениците, така че техните родители да могат да търсят възможности за образование;
- Паралел между интеркултурното образование и образованието на деца със специални образователни нужди - и в двата случая потенциалните ползи за обществото от преодоляване на пречките пред приобщаването на различните са огромни, а в същото време потенциалните рискове от игнорирането или дискриминирането биха могли да бъдат още по-сериозни;
- По-висока култура на толерантност и приобщаване в ранното образование, достъпно за всички, независимо от социално-икономическия статус, интелектуалните умения и възможности;
- Обхващането на всеки ученик с увреждане в образователната система и изграждането на съответната подкрепяща среда за него - основна дейност за достъп до качествено образование.

III. ВОДЕЩИ ПРИНЦИПИ ПРИ РЕАЛИЗАЦИЯТА НА ПРОГРАМАТА

- Равен достъп и приобщаване на всеки ученик;
- Равнопоставеност и недопускане на дискриминация;
- Съхраняване на етнокултурното многообразие

С цел продължаването на създаване на подкрепяща среда за обучението и възпитанието на децата със специални образователни потребности е нужно:

- достъпна архитектурна среда;
- екипи от специалисти, в зависимост от потребностите на учениците;
- диагностична и консултативна дейност;
- учебно-технически средства и апаратура;
- индивидуални образователни програми;

Продължава прилагането на политиката за включващо обучение на учениците със специални образователни потребности чрез:

- Единна методика за комплексно педагогическо оценяване и препоръки за децата със специални образователни потребности;
- Изградени положителни нагласи към включващо обучение в различните общности – учители, ученици и родители;
- Създадени условия, гарантиращи интеграцията на учениците със специални образователни потребности в общообразователните училища чрез изграждане на подкрепяща среда.

IV. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Пълноценна социализация на ученици със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

2. Гарантиране на равен достъп до качествено образование за учениците със специални образователни потребности, ученици с физически и ментални увреждания и ученици от етническите малцинства.

3. Утвърждаване на интеркултурно и подкрепящо образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система.

4. Съхраняване и развиване на културната идентичност на учениците от етническите малцинства.

V. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

Подкрепата на личностното развитие се осъществява във връзка и в корелация с разработените областни стратегии за подкрепа на личностното развитие, както и въз основа на анализ на необходимостта от обща и допълнителна подкрепа.

2.1 Обща подкрепа

Общата подкрепа в Начално училище „Иван Вазов“ се осъществява от екип, ръководен от координатора, насочена е към **развитие на потенциала на всяко дете и ученик**. Тя включва:

1. **екипна работа** между учителите и другите педагогически специалисти;
2. **допълнително обучение по учебни предмети** при условията на този закон;
3. **допълнителни модули** за деца, които не владеят български език;
4. **допълнителни консултации** по учебни предмети, които се провеждат извън редовните учебни часове;
5. консултации по учебни предмети;
6. **занимания по интереси**;

7. библиотечно-информационно обслужване;
8. грижа за здравето;
9. поощряване с морални и материални награди;
10. дейности по превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
11. ранно оценяване на потребностите и превенция на обучителните затруднения;
12. логопедична работа. /Чл. 178/

За организиране на покрепата на личностното развитие в Начално училище „Иван Вазов“ за координатор е определен ресурсен учител и логопед, който изпълняват функциите си съобразно Наредба за приобщаващото образование, обн. ДВ, бр. 89 от 11.11.2016г., приета с ПМС № 286 / 04.11.2016г.

Общата подкрепа в Начално училище „Иван Вазов“ – гр. Дългопол се осъществява от училищния екип и ръководство, от педагогическите специалисти, класните ръководители, директора, медицинското лице. Общата подкрепа е насочена към развитие на потенциала на всяко дете и ученик. Общата подкрепа включва различна екипна работа също така и между отделните специалисти и осигуряване или насочване към занимания по интереси. Заниманията по интереси се организират от Начално училище „Иван Вазов“ – гр. Дългопол, Народно читалище „Никола Йонков Вапцаров 1896“ – гр. Дългопол и от дейността на училището по проекти и програми.

В Начално училище „Иван Вазов“ – гр. Дългопол функционира училищна библиотека, ръководена от библиотекар/определен за целта служител, която чрез осъществяване на различни дейности представлява част от общата подкрепа на децата и учениците.

Моралните и материални награди по също са част от предоставяната от училище обща подкрепа. Обща подкрепа са организирани екскурзии с учебна цел, участието в организирани конкурси, фестивали и др. и участието на ученици в тях.

Общата подкрепа са седмичните консултации от класните ръководители по учебните предмети по които се затрудняват учениците, организирани родителски срещи за решаване проблеми на класа, на ученик или на родители. Непрекъснатата мобилна връзка с родителите и настойниците на децата и учениците също е обща подкрепа.

2.2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се осъществява въз основа на направена оценка на индивидуалните способности на определено дете или ученик от Начално училище „Иван Вазов“ – гр. Дългопол.

Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на детето и след това се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Учениците за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година
- деца с хронични заболявания
- деца в риск

Допълнителната подкрепа включва:

- работа с дете или ученик по конкретен случай
- психо-социална рехабилитация
- рехабилитация на комуникативни нарушения
- осигуряване на достъпна архитектурна среда
- специализирани средства
- ресурсно подпомагане

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите.

В Начално училище „Иван Вазов“ – гр. Дългопол с децата и учениците, с необходимост от допълнителна подкрепа ще работят ресурсен учител, назначен от училището, също така логопед и психолог, който се осигурява при необходимост.

При наличие на три и повече деца/ученици, нуждаещи се от допълнителна подкрепа в паралелка се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредба за приобщаващото образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също се така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изяви дарби също се изработва индивидуален учебен план.

Екипът за подкрепа за личностно развитие се създава със заповед на директора за определено дете или ученик по чл. 187, ал. 2. В състава на екипа за подкрепа за личностно развитие задължително се включва психолог или логопед. В екипа може да се включват и други специалисти, както и представители на органите за закрила на детето и на органите за борба с противообществените прояви на малолетните и непълнолетните. Екипът за подкрепа за личностно развитие работи съвместно с родителите, а при необходимост и с регионалните центрове за подкрепа за процеса на приобщаващото образование и/или с центровете за подкрепа за личностно развитие.

Екипът за подкрепа за личностно развитие – Чл. 189:

1. идентифицира силните страни на детето или ученика, затрудненията, свързани с развитието, обучението и поведението му, както и причините за тяхното възникване;
2. извършва оценка на индивидуалните потребности на детето или ученика;
3. изготвя и реализира план за подкрепа;
4. извършва наблюдение и оценка за развитие на всеки конкретен случай;
5. изпълнява и други функции, предвидени в държавния образователен стандарт за приобщаващото образование.

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ОУ „Св. Кл. Охридски“ уведомява отдел „Закрила на детето“ към ССП по местоживее на детето с цел да социалните служби да окажат съдействие и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

При наличие на три и повече деца/ученици в паралелка се осигурява помощник-учител за подпомагане работата на учителите. Задълженията на помощник-учителите са разписани в Наредбата за приобщаващото образование.

При необходимост се изработва индивидуална учебна програма по съответните учебни предмети с цел по-лесното възприемане от ученика, а също се така се изготвя и индивидуален учебен план или учебен план за обучение в комбинирана форма на обучение. За ученици с изяви дарби също се изработва индивидуален учебен план.

Обучението на деца и ученици със специални образователни потребности задължително се подпомага от ресурсен учител, съобразно потребността на детето и ученика – Чл. 193.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	постоянен	Ресурсен учител, логопед	
Екипна работа на учителите от даден клас	постоянен	класни ръководители, учители	при необходимост
Определяне на координатор на екипа за оказване на подкрепа	до 20.07.2019г.	директор	!
Награждаване на ученици	текущ	директор, главен учител	при и по определен повод за поощрение/участие в конкурси и фестивали, по повод 24 май, за отлично завършване на учебната година/
Дейности на училищната библиотека, свързани с четивна грамотност	01.10.2019 - 30.06.2020	завеждащ библиотека, библиотекар	да се направи по повод Деня на книгата, Маратон на четенето
Представяне на дейности по интереси в училището	01.10.2019г.	учители в ЦОУД, ръководители на клубове по интереси по проекти и програми	!
Идентифициране на ученици със СОП	целогодишно	класни ръководители, учители, логопед, ресурсен учител	
Оценка на потребности на ученици със СОП	целогодишно	ресурсен учител и екип	не по-късно от 3 месеца след идентифициране на нуждата
Логопедична терапия, рехабилитация и консултации	целогодишно	логопед	
Психологическа подкрепа, психосоциална рехабилитация и консултации	целогодишно	психолог	!
Превантивни мерки за	целогодишно	директор, главен учител,	